

Kar prvi del te pritožbe zadeva, moramo opomniti, da zaradi tega zaslužijo večidel gospodi vašega področja posvaritve, ker gospodi učitelji ne spišejo o pravi dobi katalogov, da bi jih kateketu za vpisovanje izročili. — Vemo slučaje iz lastne skušnje, da se je zapisnik kateketu še le ob 7. uri poslal, o 10. uri je že pa bila skušnja v nižjem razredu dovršena — brez zapisnika. — Kdo zasluži posvaritve? — Tudi iz skušnje vemo, da je učitelj listke — izkaze — konec šolskega leta podpisal in učenec brez znamk iz katekizma razdelil, in na podpis staršem poslal. — Iz skušnje tudi vemo, da je učitelj učenca v zlate bukve zapisal brez kateketovega in župnikovega vedenja, in sicer take učenca, ki niso ne v vednosti ne v npravnosti pohvale zaslužili. —

Iz druge polovice te posvaritve se pa razvidi, kar slavni svet sam priznava, da, ako kateketa in verstvo iz šole odpravite, vam v naših slovenskih, kršanskih krajih ne bo treba večih šol zidati.

Iz Kostanjevici 4. nov. Ne vem, si li „Slov. Gospodar“ že imel kak dopis iz našega kraja ali ne; pa naj si bode tako ali tako, mene je nagnila danes neka posebna reč, da ti pišem. — Vem, da imaš mnogo čitateljev po Slovenskem, med kterimi je gotovo precejšnje število duhovnov. Duhovni pa pridejo marsikdaj v priliko pripravljati cerkvi nove zvonove, kar ni majhna reč. Pri nas v Kostanjevici smo jih tudi napravili letos — in glej, tu imaš uzrok mojega pisanja.

Dobili smo tri lepe zvonove iz zvonarnice gg. Jan. Denzl-na in sinov iz Maribora. Priznati moramo, da je res izvrstno delo. Tako se vjemajo k prejšnjima dvema, da ne samo priprosti ljudje ne morejo prehvaliti ubranega zvonjenja — ampak, da je vseč tudi vsacemu uglajenemu ušesu. Tudi zunanja oblika je jako lična. Prišel je eden gospodov sam k nam, da je bil nazoč, ko so se zvonovi v zvonik vlekli. Ostal je pri nas tri dneve, da je preskrbel potrebne priprave; — pa smemo reči, da se je gospod prikupil vsem s svojo skrbljivostjo in paznostjo, s svojo prijaznostjo in dobrosrčnostjo: — res s svojim prav krščanskim vedenjem posebno, ko so se zvonovi v stolp vlekli. Iz vseh teh razlogov gg. Denzl-na in sinove živo priporočamo čestitej dnhovščini po Slovenskem, prepričani, da se ne bodo kesali, ako njim izroče skrb za nove zvonove.

M.

Iz Konjic 10. t. m. Včerašnjega zbora našega kat. polit. društva se je lepo število kmetov udeležilo. Pred vsem se je zbranim dal kratek pregled preteklih volitev. Z navdušenjem so vsi zbrani odzdravili pismu, v katerem se gosp. profesor J. Pajk našemu društvu in vsem, ki so pripomogli, da je v Konjicah toliko glasov dobil, srčno zahvaljuje. — Prav pazljivo so tudi kmetje poslušali daljši poduk o dnarnem polomu letošnje spomladi in o sedanjem dnarstvenem stanju v Avstriji. Na koncu se je napravil političen razgled po ši-

rokem svetu. Povsodi nezadovoljnost rase, bolj ko ljudje o svobodi kvasijo. Prav je imel Vitanjski pevec, sklene govornik — ki je že pred letom pel:

„Freiheit je od vruga,
Nam štibre naklada,
Da je že ni več za prestat.“

Za poduk in kratek čas.

Poberki iz liberalnega „Tednika.“

Liberalni slovenski „Tednik“ poroča v št. 19. od 7. nov. iz Gorenjskega na Kranjskem, da tamošnji gosp. duhovniki ob prazniku vseli Svetnikov groše pobirajo, pa za prejeti denar premalo Očenašev za verne duše zmolijo. — Koliko Očenašev da tisti duhovniki zmolijo, je pisatelju neznano, ker ni na Kranjskem, ampak na Štajarskem, pa to dobro ve, da duhovniki zlasti na dušno tudi na Kranjskem z vernim ljudstvom po cele ure v cerkvi za verne duše mrtvaške molitve opravljajo, v tem ko slaboverni liberalci po gostilnicah „Gulasz“ jejo, pivo pijejo, kvartajo, smodke kadijo in — bližnjega grdo obirajo. — Pisatelj tudi ve iz lastne skušnje, da liberalci ob nedeljah in praznikih na „špacir“ alj na dobro voljo gredó, v tem ko gosp. fajmošter pred altarjem za verne duše molijo. Hudobni dopisun bi pa tudi moral vediti, da ne gre za to, koliko „Očenašev“ da se molí, marveč za to, da se v cerkvi molí, vkupno z vernim ljudstvom.

Dobro pa tudi vem, da samo eden duhovnik na teden več molitve opravi, kakor deset liberalcev celo leto. Ko je namreč pisatelj še študent bil, je celo leto s kakimi desetimi liberalci obedoval, kterih ni nikdar moliti vidil, k večemu je kateri latinski križ napravil, če je tudi vsak izmed njih ravno toliko latinščine znal, kakor „Tednikov“ poročevalec kršanskega nauka. —

Kako vneti so sicer liberalci za molitev za verne duše, kaže to-le. Pred nekaj mesci je bilo prišlo več liberalcev v cerkev matere božje v „Strassengel“ blizo Gradca in pa v cerkev sv. Urbana nad Kamco blizo Maribora. In kaj misliš, dragi bralec, kako so ti ljudje za duše v vicah molili? Pokriti so bili s klobuki v cerkvi in so — kadili tobak, da jih je moral duhovnik v „Strassengel“ iz cerkve nagnati in njim cerkvene duri zapreti. — Kako surovo se včasih liberalci obnašajo, kedar je treba za koga moliti, je pisatelj tudi že sam skusil. Ko je namreč s presv. Rešnjim telesom k bolniku šel, je naletel na liberalca, ki je ravno stal, kakor bi bil imel kol v hrbtu, in tudi takošnega je že najšel, ki se pred presv. Rešnjim telesom odkril ni, menda zato ne, ker je hotel pokazati, kako da liberalci „vero spoštujejo“.

Ljubezen do molitve je pokazala letos tudi liberalna graška „Tagespost“, ki je v štev. 249 od 29. oktobra pravila, da naj se otroci v šoli

moliti ne učijo, ampak naj tiho bodo, kadar bi se moliti imelo, češ, da za brezverskega otroka ne sodi ne katoliška, ne luteranska, ne židovska molitev!

„Slov. Tednik“! kateri duhovnik je že kdaj kaj tako neslanega in neumnega učil, kakor liberalni časniki! Torej hinavsko - pobožni, liberalni „Tednik“, ki v svoji pobožnosti težko kdaj en sam Očenaš z drugimi liberalci vred za verne duše zmoliš, ker brž ko ne toliko moliti ne znaš, kakor mora kristjan znati, kedar k pameti pride, drugokrat o molitvi duhovnikov tiho bodi, da sam sebe po ustih bil ne boš.

Častno mesto za narodne volilce kmečkega stanu.

Na dalje so se naslednji možje ob volitvah posebno izkazali:

8. Alojz Virbnik, posestnik pri Novi cerkvi, bil je prav mučenec pravične stvari v Celji. Drhal ljubljanskih in drugih hujškalcev ga obsuje in zdeluje: „Zakaj nečete dra. Vošnjaka voliti? V. je za Slovence več storil, kakor vsi f.“ Virbnik odvrne: „Volil sem ga že, zdaj pa ga ne bom, ker s tistimi vleče, ki hočeje krščanski nauk iz šole spraviti. Jaz sicer znam — hvala Bogu — krščanski nauk; da bi pa otroke le doma krš. nauka učili, za to nimamo časa, to se mora v šoli goditi.“ Liberallec: „Sej se itak krš. nauk v šoli uči.“ — Virbnik: „Pa koliko ovir se duhovnikom v šoli dela! Duhavniki nimajo vselej časa, ob določeni uri v šolo priti. Ne dalječ od nas se je zgodilo, da č. g. dekan, ki so sami, niso mogli zavolj duhovskih opravil šolske ure se držati. Ko pa pridejo pozneje, jim učitelj ni ure prepustil, češ da je zdaj njegova ura. — Po drugih krajih skušajo — kakor se čuje — liberalni učitelji pri odhodu gg. kateketov seme krščanskega nauka v otročjih srcih z burkami in zasmehovanjem zatreti.“ — Liberallec se zadere: „Kaj pa imata od f.—? Ali menite, da Vam bodo Vašo ženo zastonj pokopali?“ — Virbnik: „Moja žena je, hvala Bogu, še zdrava; če jo pa Bog pred meno pokliče iz sveta, bom že toliko zmogel, da ji lep krščansk pogreb priskrbim. Ker pa duhovniki iz opravil svoje dohodke imajo, se pameten človek ne ustavlja, da bi ne plačal. Kdo pa zastonj služi?“ —

Tako so liberalni mustafarji pol ure vrlega moža obdelovali, in razkačenost bila je tolika, da se je bati bilo silovitnosti. Pa modri mož je vse z mirno besedo odbijal in stanovitno dvakrat za kat. kandidata glasoval.

9. Šimej Kurnik iz Gostarije šent Jurske fare v slov. goricah je edini izmed vseh šent Jurskih volilcev glasoval za Hermana. Koliko stanovitnosti da je treba pri prostemu človeku med zbeganimi, ve le tisti prav ceniti, kdor Jurjevske nemškutarje pozna.

10. Jakob Pečovnik, prebrisan katoličan in rodoljub od sv. Lenarta, duša političnega življenja med ondašnjimi kmeti. Ker menjka med kmeti odločnih in previdnih mož, ki bi volilce na velišči zbirali in v redu ohranili, je šel Pečovnik že na večer pred volitvijo v Ptuj, ter je marsiktere nemčurjem izdril, druge v pravem sklepu potrdil. Psovali so ga „omikanci“ z „mračnjakom“; pa vsakemu je prav zasolil in s tem omahljivec osrčeval. — V zlate bukve je tudi zapisano, kar je naš Pečovnik teden poprej ob priliki Plojevega shoda v šent Lenartu opravil. Bog ohrani vrlega moža ter mu daj več posnemovalcev!

11. A. Leserer, tržan pri sv. Lenartu, je s svojim podukom in prigovarjanjem mnogo storil za srečen vspeh. Ker je tržan, je to še večje vrednosti.

12. A. Goljat, trgovec v Cerkovcah, slovensk rodoljub, pa ne nemčur, kakor so trgovci z večine, je skoz in skoz mož, trden kot skala sredi morja; in je toraj s pravimi narodnjaki volil g. Hermana.

13. A. Sagadin, značajin in zanesljiv mož, na Gorici, ki je menda edini mož beseda ostal in g. Pajka volil.

Slovensko slovstvo.

Zopet se je slovensko slovstvo pomnožilo za prav lepo evtelico: „Jedro katoliškega nauka“ se imenuje. Spisal je knigo, oziroma iz „slov. Prijatelja“ povzel in v celó novo obliko spravil slavnoznani č. g. Andrej Einspieler, knjezoškofjski duhovni svetovalec in c. k. profesor verstva na realki v Celoven. Iz dvojnega ozira je gospod pisatelj katoliškim Slovincem s to knigo silno dobro vstregel. Prvič je kateketu najkrajša pot pokazana, kako zamore v enem ali vsaj v dveh letih ves krščansko-katoliški nauk razložiti. V ta namen je pisatelj tvarine razdelil na 70 podukov, in tako kateketom zljajšal najtežavniše delo: umno razvrstjenje vseh podukov. Z veseljem potrjujemo, kar pisatelj v uvodu piše: „Le 70 kršanskih naukov je, pa vendar nobena resnica naše sv. kat. cerkve ne manjka; vse so kratko, sicer pa jasno in jedernato dokazane.“ — Pred vsakim podukom je v kratkih vprašanjih in odgovorih ves naslednji kršanski nauk povzet, potem sledi v podobi kateketiških predig razlaganje.

Se že kniga po vnenji obliki priporoča, je še večja nje notranja vrednost. V tem oziru se po vsej pravici imenuje: „Jedro“ kat. nauka. Vsaka resnica je dokazana temeljito in jedernato, z ozirom na sedanji čas, nja potrebe in zmošnjave. To dela ves poduk mikaven, živ in prepričalen. Kar je veliko vredno v tej prelepi knigi, to je duh, ki v njej veje. Tu ne govori suhoparen učenik, marveč za sv. reč vnet služabnik Gospodov, kteremu — kedar uči — mirno in pre-

pričalno beseda teče, kedar opominja, vsa živa in goreča postane, ker prihaja iz vernega, za čast Božjo in zveličanje bližnjega — navdanega srcá.

Tudi pisava je skoz in skoz slovenska, brez šemastih novotarij in zvitihi stavkov. Priporočamo torej knigo pred vsem č. č. gg. duhovnikom in kateketom, svesti si, da bode vsakemu kot zanesljiv kašipot se močno priljubila. — Prav dobro bo pa tudi služila vsakej kršanski hiši, da se ponavlja kršanski nauk v cerkvi in širi poduk v kršanskih večnih resnicah, česar je sedanji čas toliko potreba.

Naroča se pri čast. g. pisatelju, ter velja mehko vezana in franko po pošti na dom poslana 2 gld., kar zares ni veliko, ker obsega kniga nad 35 na ličnem papirju tiskanih pól.

Politični ogled.

Avstrijske dežele. Kakor smo zadnjič naznanili, vstopili so razun Čehov in Moravanov vsi drugi federalisti v državni zbor, in sicer brez pridržkov, ker se pri takih vsled postave od 12. maja t. l. mandat (poverjenje) zgubi. Zastopniki českih federalistov skušali so v shodu 2. in 3. t. m. tudi svojim tovarišem iz družih dežel prigovarjati, da naj ne gredo v državni zbor; ti so pa odgovarjali, da se bojé novih volitev, katerih je ljudstvo do grla sito, ter bi pri novih volitvah utegnili z večine le nasprotniki zmagati. — Naši poslanci brez Čehov imajo torej silno težavno stanje, ker so v grozni manjšini, to rej ničesar doseči ne morejo. Kako dolgo da bodo vstrpeli, ni odločeno.

Za prvosednika zbornice poslancev zvoljen je z 205 glasovi kolovodja liberalcev, dr. Rechbauer iz Gradea; vlada je hotela enega „starih“. Ko pa ž njim prodreti ni mogla, je morala z roko v ogenj, ter je zasuknila na „levo“. Tako sedi ministerstvo na žrjavci; proti vladarju hoče biti konservativno, a v državnem zboru nima — razun peščice velikih posestnikov — nobene stranke za se; večina je skoz in skoz liberalna, manjšina pa federalistična, torej tudi ministerstvu nasprotna. Po dr. Herbstu skuša torej vlada s pomočjo levičnjakov, nemških „mladih“ demokratov, ravnotežje ohraniti, pa bo težko kaj. Kakor je vlada sama v prestolnem govoru naznanila, se bode pometalo v cerkvenopravnem oziru. Kako dalječ pa bo liberalna večina vlado tirala, še ni mogoče povedati.

Shod (kljub) naših poslancev pod vodstvom grofa Hohenwarta je ustanovljen. Dozdaj šteje 34 udov: 1 iz Českega, 2 iz Bukovine, 7 iz Tirolskega, 1 iz spodnje, 6 iz gornje-Avstrijskega, 2 iz Kranjskega (Hohenwart, Barbo), 1 iz Istrijskega, 1 iz Goriškega, 2 iz Solnograškega, 3 iz Dalmatinskega, 2 iz Predarlskega in 6 iz Štajerskega, kakor smo jih zadnjič menovali.

Mladostovenci: dr. Razlag, dr. Vošnjak, Nabergoj in Pfeifer se ogibljejo konservativnega shoda, in bodo menda z dunajskimi demokrati „Slovenijo“ sezidali; glasovali so vsaj dosle s skrajnimi levičnjaki! — Poljaci imajo svoj poseben klub, ravno tako Rusini; Poljaci pa utegnejo po večjem z našo stranko glasovati, v cerkvenih vprašanjih menda tudi večina Rusinov.

Stanje je tedaj takošno le: Vlada mora z liberalci iti, če pa ne, mora odstopiti. Od naših poslancev se pa druga tirjati ne more, kakor da glas povzdignejo za naše potrebe, želje in pravice. Uslišani se ve, da ne bodo, ker je volilna postava nalašč za to napravljena, da imajo nemški liberalci večino, ta pa ne pozna ne deželnih, ne narodnih, ne cerkvenih pravic — ona le sebe pozna. Zatorej ni v odbor, ki bode adresno na cesarjev nagovor izdelal, ne enega od naše stranke volila.

V prestolnem govoru je navedenih mnogo postav, ki jih ima drž. zbor skleniti, med temi tudi verske postave, ki bi naj „luknjo“ zadelale, ki je navstala po odpravljeni pogodbi s papežem. Zakaj ste pa „luknjo“ napravili, če jo morate zopet zadeliti? In kdo je dal nemškemu protestantom, judom, borzijancem, brezvercem pravico, določevati razmero, v kateri naj bo kat. cerkev proti državi, to je: koliko svobode da sme v državi imeti? — Prestolni govor omenja tudi denarnega poloma, ki je — po besedah ministra dra. Ungerja — prišel kakor hudournik, tako da je treba popravljati škodo, ki jo je napravil. — Res je finančni minister že predložil postavo, vsled katere se razpiše posojilo za 80 milijonov srebra, ki se založi v narodni banki, da bo za toliko bankovcev izdala. Pravico do te pomoči imajo železnice, katere je vlada dolžna zgotoviti; napravile se bodo založnice za obrtnijo in trgovino. Posojalo se bo proti poroštvo. Ker pa postava dopušča, da se poroštvo tudi v borzinih akcijah dati sme, dobijo — če postava obvelja — borzijanci zopet sapo, ker zamorejo — gledé „državne pomoči“ — akcijam zopet dati navidezno vrednost. — Čuli so pa borzijanci ob tej priliki iz ust finančnega ministra hudo, pa resnično besedo, da je namreč denarnemu polomu krija „razbrzdana špekulacija na borzi.“ Prihodnjič bomo povedli, kako je bilo s predloženo postavo, za katero pride adresina obravnava, potem bo drž. zbor zarad deželnih zborov odložen.

Novi prvosednik dr. Rechbauer je v svojem nagovoru že zagromel proti katoličanom; v podobi „postav“ torej pride za gromom toča in ploha nad nas. Rekel je: „Država ne sme trpeti, da veljavo in vspeh njenih postav odobrava alj zametuje neka vnenja, brezdomovinska oblast.“ To se pravi: Katoličani, katerim brezverci očitajo „brezdomovinstvo“, ker so v verskih zadevah pokorni škofom in papežu, ne smejo reči, da ktera od liberalcev sklenjena postava ni dobra! — Usta